

Leerlingboekje verhalen Les 3 en 4

Schrijfo opdracht 2 Bang voor de brugklas

Conditie 1

M. Hoogeveen

Leren schrijven met peer response, SLO, 2012

In deze les leer je:

- **Dat je in verhalen duidelijk kunt maken op welke plaatsen dingen gebeuren**
- **Welke woorden plaatsen aangeven**

Les 3 Bang voor de brugklas

Het schrijven voorbereiden en schrijven

Als schrijver zorg je ervoor dat gebeurtenissen in een verhaal bij elkaar passen. Maak duidelijk op *welke plaatsen* dingen gebeuren.

› Lees in dit verhaaltje hoe de schrijver de plaatsen duidelijk maakt (5 minuten):

Ik zie er niet uit!

'O, neeee!' gilt Rosa. 'Mijn eerste pukkel, net vandaag...mijn eerste middelbareschooldag!' Ze staat in een T-shirt en onderbroek voor de spiegel en bekijkt met een wanhopige blik haar neus. Precies op het puntje zit een enorme, dikke, rode joekel! Ze duwt haar neus tegen het glas aan en probeert hem uit te drukken, net zoals ze haar moeder wel eens heeft zien doen.

Maar het enige resultaat is dat het afgrijselijke ding steeds dikker en roder wordt. Rosa geeft een woedende gil en geeft een trap tegen haar

splinternieuwe bureau. Dan laat ze zich op bed neervallen en begint hard te huilen. Rosa's moeder wordt er in haar kamer aan het eind van de gang wakker van. Ze staat op en komt slaperig de kamer van Rosa binnen. 'Rosa, wat maak je een herrie, het is pas half zeven! Wat ben je in hemelsnaam aan het uitspoken? Appie ligt nog boven te slapen, je maakt iedereen wakker'. Verbijsterd kijkt ze om zich heen. De hele kamer is bezaaid met rommel. Overal liggen kleren, schoenen, handdoeken en proppen kaftpapier. Rosa komt met roodbehuilde ogen overeind. 'Ik kan niet naar school vandaag! 'Ik ga niet', snikt ze.

De schrijver gebruikt *woorden* om aan te geven *waar* iets is of gebeurt. Deze woorden noemen we **plaatswoorden**. Soms gebruikt de schrijver **één woord** om een plaats aan te geven (bijvoorbeeld: boven). Soms geeft de schrijver een plaats aan met een **beschrijving met meer woorden** (bijvoorbeeld: tegen haar splinternieuwe bureau).

In dit stukje gebeuren er dingen op *verschillende plaatsen in de kamer* van Rosa.

(bijvoorbeeld: voor de spiegel, tegen haar splinternieuwe bureau, op bed). Een plaatsverandering van de ene kleine plaats in een ruimte naar de andere noemen we **'verandering van kleine plaats'**.

In dit stukje gebeuren ook dingen op *verschillende plaatsen in het huis*. (bijvoorbeeld: de kamer van Rosa, de kamer van moeder). Een plaatsverandering van de ene grote ruimte naar de andere noemen we **'verandering van grote plaats'**.

Werkboekopdracht 1 (12 minuten)

› **Ga naar je werkboekje en streep daar in de tekst aan** (werk alleen, 5 minuten):

- De woorden die een plaats aangeven
(*plaatswoorden, beschrijving met meer woorden*)
- De *veranderingen van kleine en van grote plaats*
- Kijk in je antwoordboekje na of de je de goede woorden en plaatsen aangestreept hebt

› **Bespreek samen wat je goed en fout had** (werk samen, 5 minuten)

- Leg elkaar uit waarom iets fout is

› **Maak een lijstje met plaatswoorden die jullie kennen** (werk samen, 2 minuten)

› **Lees de volgende uitleg (2 minuten) :**

Door goede plaatsbeschrijvingen kan de lezer zich beter voorstellen wat er in een verhaal gebeurt. Precieze beschrijvingen en *veranderingen van kleine plaats* maken een verhaal levendig. Door de beschrijving van wat Rosa in haar kamer doet, is het net alsof je naar haar kijkt. Je gaat met haar meeleven als je leest dat de pukkel "precies op het puntje van haar neus" zit. Op die plaats kan iedereen de pukkel heel goed zien.

Door *veranderingen van grote plaats* maak je de wereld in het verhaal groter. Er kunnen veel meer dingen gebeuren als er verschillende plaatsen zijn waar andere personen iets meemaken. Grote plaatsveranderingen maken een verhaal afwisselender en spannender. In dit schema zie je de plaatsveranderingen in de voorbeeldtekst:

Veranderingen van kleine plaats:

Voor
spiegel

Op puntje
neus

Bij
bureau

Op bed

Veranderingen van grote plaats:

Rosa's
kamer

Moeder's
kamer

Rosa's
kamer

› **Bespreek de veranderingen van kleine plaats en grote plaats (werk samen, 5 minuten):**

- Leg het elkaar uit als je het niet begrijpt

Voor het schrijven

Je gaat een verhaal schrijven over een gebeurtenis op jouw eerste schooldag in de brugklas. Je schrijft je tekst alleen, maar gaat eerst samen het schrijven voorbereiden.

› Lees de schrijfpdracht:

Na de vakantie ga je naar de brugklas. Schrijf een verhaal over een gebeurtenis die jij (of iemand anders) meemaakt op de eerste schooldag. Je mag kiezen voor een gebeurtenis waar je je zorgen over maakt (bijvoorbeeld: je bent de weg kwijt, je wordt gepest, je hebt de verkeerde boeken bij je) of een gebeurtenis waar je je op verheugt (bijvoorbeeld: je krijgt een plaats naast je vriend(in), je wordt gekozen als klassenvertegenwoordiger, er valt een les uit en je gaat op pad). Gebruik woorden die de *plaatsen* in het verhaal aangeven (*plaatswoorden, beschrijving met meer woorden*). Zorg voor *kleine en grote plaatsveranderingen* in je verhaal om het levendig en spannend te maken voor je klasgenoten en de kinderen die volgend jaar in groep acht zitten.

› Stel elkaar om de beurt vragen over (werk samen, 5 minuten):

- De gebeurtenis waarover je gaat schrijven
- Wat je erover gaat schrijven
- De plaatsen waar het zich afspeelt (veranderingen van grote plaats)

Werkboekopdracht 2 (5 minuten)

› Schrijf de ideeën voor je verhaal kort op in je werkboekje (werk alleen, 3 minuten)

› Maak een schema van de veranderingen van grote plaats in jouw verhaal (werk alleen, 2 minuten)

Tijdens het schrijven

› **Schrijf je verhaal** (werk alleen, 25 minuten):

- Gebruik je aantekeningen uit je werkboekje
- Lees tijdens het schrijven terug wat je geschreven hebt. Let op de woorden die **plaats** aangeven (*plaatswoorden, beschrijvingen met meer woorden*). Zorg ervoor dat de *kleine en grote plaatsveranderingen* je verhaal levendiger en spannender maken.

Je tekst bewaren en printen (3 minuten):

- Sla je tekst op met je **naam+les3versie1.doc**
- Print je tekst en schrijf je **naam+versie1** erop
- Doe je tekst, je leerlingboekje en je werkboekje in je mapje en lever het in!

Les 4 Bang voor de brugklas

Na het schrijven: je tekst bespreken en veranderen

Je gaat nu zelf kijken waar je in je tekst tevreden over bent en waarover niet.. Daarna bespreek je je tekst met je klasgenoot. Als je tekst besproken is, ga je hem veranderen.

Werkboekopdracht 3 (10 minuten)

› **Lees je verhaal nog eens helemaal goed door** (werk alleen):

- Kijk of je met woorden goed duidelijk maakt voor je lezers **waar** iets gebeurt (*plaatswoorden, beschrijving met meer woorden*)
- Kijk of de **veranderingen van kleine of grote plaats** duidelijk zijn
- Schrijf op waar je tevreden of niet zo tevreden over bent. Leg uit waarom

Misschien kies je deze tekst voor het boek "Wij en de brugklas". Zorg ervoor dat hij zo goed mogelijk wordt. Bespreek en verander je tekst serieus!

› **Bespreek jullie teksten om de beurt** (2x 10 minuten). **Doe dat zo:**

- Lees de tekst van je klasgenoot
- Vertel wat je leuk vindt aan de tekst
- Lees waar de schrijver tevreden of niet zo tevreden over is (werkboekopdracht 3)
- Vertel de schrijver of je het eens bent met waar hij tevreden of niet zo tevreden over is. Leg uit waarom
- Geef de schrijver tips hoe de beschrijvingen van **plaats** (*beschrijving met meer woorden, plaatswoorden*) en van **plaatsverandering** (*verandering van grote en kleine plaats*) beter kunnen
- Kijk of je nog plaatsen ziet waar de beschrijvingen van plaats en van plaatsverandering beter kunnen

Werkboekopdracht 4 (20 minuten)

› **Schrijf op wat je aan je tekst wilt gaan veranderen** (werk alleen, 5 minuten):

- Gebruik de tips die je in de tekstbespreking hebt gekregen

› **Verander je tekst** (werk alleen, 15 minuten):

- Gebruik je aantekeningen
- Let op de beschrijvingen van **plaats** (*beschrijving met meer woorden, plaatswoorden en plaatsveranderingen*)

Je tekst bewaren en printen (3 minuten):

- Sla je tekst op met je **naam+les4versie2.doc**
- Print je tekst en schrijf je **naam+versie2** erop
- Doe je tekst en je werkboekje in je mapje en lever het in!

Werkboekopdracht 5 (2 minuten)

› **Beantwoord de vragen in je werkboekje over hoe je in deze les je verhaal geschreven hebt** (werk alleen)

